

Somajul: Angajam un presedinte!

INTRODUCERE

Continut

Somajul presupune costuri pe care trebuie să le suporte atât indivizii, cât și societatea.

Rata somajului este raportul procentual dintre forța de muncă dispusă și capabilă să muncească, nu are o slujbă, dar încearcă să se angajeze, și respectiv totalul forței de muncă.

Rata somajului este un mod imperfect de a măsura nivelul somajului, deoarece:

- (1) nu include lucrătorii care au șanse atât de reduse de a-și găsi un loc de muncă încât au renunțat să-și mai caute o slujbă;
- (2) nu reflectă faptul că există numeroși lucrători cu normă parțială de muncă și care își caută un loc de muncă cu normă întreagă.

Rata somajului este diferită pentru diferitele categorii de vârstă, sex și chiar rasă. Aceste diferențe reflectă deosebiri care există între indivizi în ceea ce privește experiența profesională, competențele profesionale, nivelul și calitatea educației, precum și al formării profesionale (training), dar discriminările care există în acest domeniu.

Somajul poate fi în parte generat și de migrația forței de muncă, de fluctuațiile sezoniere ale cererii pe această piață, de schimbările care apar în structura competențelor cerute pentru un loc de muncă sau altul, ca și de fluctuațiile ciclice ale volumului global de cheltuieli (national spending).

Ocuparea deplină a forței de muncă reprezintă situația în care singurii lucrători care nu au o slujbă sunt aceia care își schimbă locul de muncă.

CONCEPTE

- Forța de muncă
- Somaj
- Rata somajului
- Somaj frictional
- Somaj structural
- Somaj ciclic
- Ocupare deplină a forței de muncă
- Rata naturală a somajului

OBIECTIVE

Elevii vor fi capabili:

1. Să definească forța de muncă.
2. Să definească somajul
3. Să identifice persoane aflate în somaj.
4. Să enumere tipurile și cauzele somajului.
5. Să compare diferitele situații de somaj și să le asocieze tipurilor de somaj cărora le aparțin.
6. Să calculeze rata somajului.
7. Să enumere metodele de diminuare a somajului de diferite tipuri.
8. Să analizeze, pe baza unor criterii sociale și economice, opțiunile existente într-o situație de somaj masiv și să aleagă între alternative.
9. Să alcatuiască o evaluare a perspectivelor profesiilor și ocupațiilor care îi interesează.

DESCRIEREA LECTIEI

Elevii vor participa la reprezentarea unei scenete, ocazie cu care vor lua cunoștință de problemele legate de somaj. Apoi ei vor participa la diverse alte activități care îi vor ajuta să-și formeze abilitățile necesare pentru a opera cu conceptele din această sferă tematică. De asemenea, elevii vor învăța cum să alcatuiască o evaluare a propriilor șanse de a reuși în profesiunea pentru care vor să se pregătească în viitor.

TIMP: 2 ore de clasă.

MATERIALE

- Sceneta **“Angajam Un Presedinte!”** (Fisa de lucru nr. 1, câte un exemplar pentru fiecare elev și pentru profesor.
- Materiale necesare pentru reprezentarea scenetei: o masuta, doua fotolii, patru scaune, un casetofon, o caseta audio (cu înregistrarea melodiilor *When The Saints Go Marching In; Ob-la-di Ob-la-da, de Beatles; Oh! Darling, de Beatles*), un microfon, baloane, stegulete și alte efecte folosite în campaniile electorale.
- Retroproiector.
- Folii transparente (Proiectiile nr.1, 2, 3).
- Fisele de lucru nr. 2, 3, 4, 5, câte un exemplar pentru fiecare elev.

PROCEDEE

1. Anunțați elevii care este subiectul lecției.
2. Întrebați elevii dacă au cunoscința de cazuri concrete ale unor persoane aflate în somaj. Cereți-le să dea exemple.
3. Discutați cu elevii câteva dintre aceste cazuri. Explicați elevilor ce este somajul și cine sunt somerii. (*Somajul reprezintă situația în care persoanele care doresc și sunt capabile să muncească nu pot obține un loc de muncă la nivelul curent de salarizare. Somer este orice persoană aflată într-o asemenea situație.*)
4. Explicați elevilor că somajul este o problemă importantă și serioasă cu care se confruntă atât indivizii, cât și organizațiile (instituții guvernamentale, companii etc.), care trebuie să limiteze efectele somajului și să acopere costurile acestuia.

ACTIVITATEA NR. 1: “Angajam Un Presedinte!”

5. Explicați elevilor că vor participa la reprezentarea unei scenete al cărei subiect este o dezbatere electorală TV pe tema somajului, între doi candidați la funcția de presedinte al țării.

Nota: Profesorul poate în acest moment să pună puncte principalele concepte economice ale lecției, pentru a-i ajuta pe elevi să se concentreze asupra acestora, pe parcursul reprezentării scenetei.

6. Distribuți elevii în rolurile din sceneta. Explicați elevilor că fiecare dintre ei va avea un rol de jucat în această sceneta și că fiecare rol este important.
7. Dați fiecărui elev o copie a scenariului. Pe fiecare dintre copii, replicile atribuite elevului respectiv trebuie să fi fost în prealabil evidențiate (prin subliniere, cu un marker etc.).

Nota: Sceneta va fi reprezentată printr-o lectură a replicilor. Așadar, elevii nu vor trebui să memoreze textul. Întrucât sceneta este destul de lungă, este recomandabil să li distribuie elevilor textul scenetei la sfârșitul lecției anterioare și să li se ceară să citească textul și să-l repete în rolurile. Dacă este posibil, ei vor face împreună o repetiție înainte de reprezentarea scenetei.

8. Pregătiți scena și materialele necesare. Fiti pregătiți să interveniți dacă reprezentarea scenetei nu decurge conform planului.

DISCUTAREA ACTIVITĂȚII

9. După ce reprezentarea scenetei s-a încheiat, inițiați o discuție cu elevii asupra conținutului economic al scenariului. Puneți întrebări elevilor, oferiți explicații atunci când este nevoie, astfel încât să conduceți discuția către anumite enunțuri (evidențiate mai jos cu *litere italice*):

- A. **De ce este atât de importantă problema somajului?** (Răspuns: *Pentru că are serioase efecte negative asupra societății: risipirea resurselor, reducerea nivelului de trai, costuri economice și sociale suplimentare.*)
- B. **Care este situația ocupatională a personajelor din această sceneta – au locuri de muncă ori sunt someri?** (Răspuns: *Totii au locuri de muncă, exceptie făcând membrii familiei Slujba.*)

- C. **Care sunt profesiile și ocupațiile personajelor din piesa?** (Răspuns: *Președintele țării, om de afaceri, realizator sau moderator TV, dansatoare.*)
- D. **Este somer cel mai tânăr membru al familiei Slujba?** (Răspuns: *Da, pentru că are 16 ani, este capabil să muncească și își caută un loc de muncă.*)
- E. **Există vreun personaj în sceneta despre care nu știm cu certitudine dacă are loc de muncă ori este somer?** (Răspuns: *Publicul.*)

Nota: Profesorul poate întreba pe câțiva dintre elevii aflați în public dacă se consideră sau nu someri, cerându-le să argumenteze.

- F. **Care este principalul efect al somajului asupra indivizilor?** (Răspuns: *Persoanele aflate în somaj au de regulă venituri mai mici pentru a cumpăra bunuri și servicii, decât au persoanele angajate.*)
- G. **Este posibil ca unele persoane să ajungă în somaj din cauza discriminărilor la care sunt supuse?** (Răspuns: *Da, în special femeile, tinerii, vârstnicii și, în general, persoanele aparținând unor grupuri minoritare. Dar, de cele mai multe ori, sunt mai expuse pericolului de a-și pierde locul de muncă persoanele care au mai puțină experiență profesională, au făcut mai puțin training și lucrează în sectoare vulnerabile la somaj.*)
- H. **Ce este forța de muncă?** (Răspuns: *Forța de muncă este alcătuită din persoane de peste 16 ani, care fie sunt angajate, fie își caută un loc de muncă.*)
- I. **Cum a calculat președintele Putintelu rata somajului?** (Răspuns: *Ca raport procentual între numărul de someri și totalul forței de muncă.*)
- J. **De ce nu sunt de acord în privința relevantei ratei somajului candidații prezidențiali?** (Răspuns: *Modul standard de calcul pentru rata somajului nu este perfect: nu include somerii care au renunțat să-și caute loc de muncă, nu distinge între lucrătorii cu norma întreagă și cei cu norma parțială de muncă.*)
- K. **În ce situație se poate considera că gradul de ocupare a forței de muncă este maxim?** (Răspuns: *De regulă, gradul maxim de ocupare este considerat atunci când angajații reprezintă 93-97% din forța de muncă, ceea ce presupune un somaj frictional de 5-7%.*)
- L. **Cum argumentează președintele Putintelu necesitatea unei rate naturale a somajului de 5-7%?** (Răspuns: *O rată mai mică a somajului ar genera probabil inflație.*)
- M. **Care sunt principalele tipuri de somaj menționate în sceneta?** (Răspuns: *Sunt trei tipuri principale de somaj: frictional, structural și ciclic. Unii economiști disting între somajul frictional și cel sezonier, alții îl includ pe cel sezonier în cel frictional.*)
- N. **Ce politici spune președintele Putintelu că sunt potrivite pentru a limita somajul structural?** (Răspuns: *Aceste politici vizează educația și programele de training. Utile pot fi și reducerea salariului minim pe economie, precum și limitarea diverselor forme de discriminare.*)
- O. **Cum intenționează domnul Scofala să limiteze somajul ciclic, dacă va fi ales?** (Răspuns: *Somajul ciclic poate fi redus prin politici care stimulează cererea, de exemplu: reducerea impozitelor, creșterea cheltuielilor guvernamentale pentru lucrări publice.*)

Nota: Proiectați folia transparentă nr. 1.

ACTIVITATEA NR. 2: CALCULAREA RATEI SOMAJULUI

10. Distribuiți exemplare din fișa de lucru nr. 2 fiecărui elev și cereți-le să calculeze individual rata somajului. După ce au terminat, cereți unui elev să prezinte rezultatul și să explice modul în care a rezolvat problema. Pentru această proiectați foaia transparentă nr. 2

ACTIVITATEA NR. 3: SOMAJUL – DEFINIȚII ȘI EXEMPLE

11. Distribuiți fiecărui elev câte un exemplar din Fișa de lucru nr. 3 și cereți-le să completeze tabelul. Explicați-le că trebuie să definească și să exemplifice fiecare concept în parte. Corectati răspunsurile elevilor dacă este necesar.

ACTIVITATEA 4: TIPURI DE SOMAJ

12. Proiectați Foaia transparentă nr. 3 și explicați elevilor ca economistii au identificat mai multe tipuri de somaj. Explicați ca aceste tipuri au cauze diferite: migrația ocupațională, fluctuații sezoniere în cererea de muncă, schimbări în structura competențelor cerute de angajatori, fluctuații ciclice în nivelul consumului global. Dați exemple pentru fiecare situație.

13. Distribuiți Fișa de lucru nr. 4 și cereți elevilor să identifice tipurile de somaj pentru fiecare caz în parte. Verificați răspunsurile.

ACTIVITATEA NR. 5: UN ORAS SOMER

14. Explicați elevilor că vor trebui să rezolve o problemă dificilă care a fost generată de somaj. Cazul este inspirat dintr-o situație reală, careia guvernul a trebuit să-i găsească o soluție. Formați mai multe grupuri de 4-6 elevi și distribuiți-le exemplare din Fișa de lucru nr. 5. Explicați-le sarcinile de lucru: să citească studiul de caz, să discute în grup situația prezentată, să examineze cele două soluții alternative și să ia o decizie constând în alegerea soluției optime. În final, fiecare grup va desemna un elev care să prezinte și să argumenteze soluția aleasă.

15. Discutați cu elevii câteva dintre cele mai importante aspecte ale studiului de caz: schimbările economice care generează efecte asupra forței de muncă, responsabilitatea guvernului față de urmările somajului, politici și programe care pot să limiteze somajul.

ÎNCHEIERE

Reluați principalele probleme discutate în lecție, punând următoarele întrebări:

1. **Ce este somajul?** (Răspuns: *Situația care apare atunci când persoanele dispune și capabile să muncească nu au o slujbă, dar își caută un loc de muncă.*)

2. **Ce poate genera somajul?** (Răspuns: *Somajul poate fi generat de migrația ocupațională, de fluctuațiile sezoniere în cererea de muncă, de schimbări în structura competențelor cerute de angajatori și de fluctuațiile ciclice în nivelul consumului global.*)

3. **Care sunt tipurile de somaj?** (Răspuns: *Frictional, structural și ciclic.*)

4. **Cum se măsoară somajul?** (Răspuns: *Calculând rata somajului ca raport procentual între forța de muncă dispusă și capabilă să muncească, neavând slujbe, dar cautând locuri de muncă și, respectiv, totalul forței de muncă.*)

EVALUARE

1. Distribuiți fiecărui elev câte un exemplar din Fișa de lucru nr. 6 și cereți-le să rezolve sarcina menționată în timpul prescris. Verificați răspunsurile și comentați-le când este necesar.

2. Distribuiți fiecărui elev câte un exemplar din Fișa de lucru nr. 7 și cereți-le să rezolve problema în timpul prescris. Verificați rezultatele și corectati modul de rezolvare dacă este necesar.

EXTINDERI**„RAPORT ASUPRA
VIITOAREI MELE PROFESII”**

Distribuiți fiecăruie elev câte un exemplar din
Fisa de lucru nr. 8 și explicați-le că aceasta

este tema lor pentru acasă.
Subliniați că realizarea ei le va fi
foarte utilă pentru cariera profesională.
Explicați elevilor cum trebuie
întocmit raportul și discutați
posibile dificultăți care ar putea
apărea la alcătuirea acestuia.

Fisa de lucru nr. 1**“ANGAJAM UN PRESEDINTE!”****1. Personajele**

- **Moderatorul TV Marius Olteanu**
- **Presedintele Ion Putintelu** – candidat susținut de Partidul Prosperității pentru apropiatele alegeri prezidențiale; este o persoană foarte respectabilă și a fost profesor de economie la o universitate celebră.
- **Domnul Sorin Ovidiu Scofala** – susținut de Partidul Bunătății; este un om de afaceri multimiliardar, arată și se comportă ca atare.
- **Domnul Slujba** – somer, cap de familie; îmbrăcat modest.
- **Domna Slujba** – soția lui.
- **Kiki Slujba** – fiica lor.
- **Gigi Slujba** – fiul lor.
- **Dansatoarele** – două grupuri a câte trei eleve; ele apar în momente de publicitate electorală.
- **Vocea din culise** – o voce puternică; se poate folosi un amplificator de sunet.
- **Publicul** – foarte sensibil și foarte activ.

2. Scena

Cei doi candidați sed pe fotolii sau scaune, lângă o masă.

Moderatorul se află între ei și ține tot timpul un microfon în mână. La câteva momente după ridicarea cortinei, el vine la marginea scenei și începe să vorbească publicului.

Într-o parte, familia Slujba, așezată pe scaune, în linie. Sunt timizi, neliniștiți, dar le place ca au ajuns vedete TV și fac discret cu mâna publicului.

Decorurile, dacă există, trebuie să sugereze o campanie de alegeri prezidențiale.

3. Scenariul

Vocea din culise : Doamneloore și domniloore! Bine ați venit din nou la cea mai populară emisiune TV: “Și eu vreau să fiu Președinte!” (*În acest moment, începe să cânte o muzică vioasă și veselă. Poate fi “When The Saints Go Marching In”. Cele două grupuri de dansatoare pornesc din colțuri opuse ale scenei în pas de dans: zâmbete, baloane, miscări gratioase, semne prietenoase etc. După ce grupurile de dansatoare se intersectează și ies din scenă, moderatorul iese în față cu un zâmbet larg și brațele deschise; vorbește în timp ce muzica se stinge.*)

Moderatorul: Bună seara tuturor, sunt Marius Olteanu și sunt fericit să fiu din nou gazda dvs. la show-ul TV “Și eu vreau să fiu Pre-se-din-teeeee!” (*Publicul aplaudă și ovationează.*) Invitații noștri speciali în această seară sunt cei doi candidați pentru următorul mandat prezidențial (*indicându-i pe rând*): actualul Președinte, susținut de Partidul Prosperității, domnul Ion Putinteluuuu! (*aplauze, ovatii*) și contracandidatul său, susținut de Partidul Bunătății, domnul Sorin Ovidiu Scofalaaa! (*Aplauze, ovatii*). Tema dezbaterii din această seară este crucială, gravă și delicată: SO-MA-JUL!

Publicul: Vaiiii!

Moderatorul: Ei da, aveți toate motivele să vă treacă fiori reci pentru că puține lucruri pot să vă sperie și să vă facă viața amară așa cum poate somajul. Pentru că ce înseamnă somajul? (*Numărând pe degete.*) Risipa de forță de muncă, reducerea nivelului de trai, uriașe costuri suplimentare pentru societate, care este datorată să-i ajute pe someri. Pentru că guvernul trebuie să le asigure aceste ajutoare până își găsesc o slujbă, nu-i așa? Dar de ajutoare avem noi nevoie? De somaj avem noi nevoie?!

Publicul (*exaltat*): Nuuuu! Vrem să muncim, nu să cersim! Vrem să muncim, nu să cersim!

Moderatorul (*satisfăcut*): Corect! Aveți perfectă dreptate. Dar să vedem cum cred cei doi candidați că se poate rezolva chestiunea asta. Ei vor avea ocazia să o spună unor oameni care sunt o întrușchire a somajului. (*Arătând către familia Slujba.*) Familia Slujba! (*Familia Slujba se ridică și salută publicul, care răspunde cu ovatii.*) Ei bine, ei sunt somajul în carne și oase. Se află într-o situație probabil unică: toți sunt someri!

Publicul: Ooooooh!

Moderatorul: Ceva mai târziu veți auzi povestea lor. Dar acum să-i ascultăm pe candidați. (*Domnul Scofala da semn că vrea să vorbească.*) Da, domnule Scofala, vă rog.

Domnul Scofala: Sunt îndurerat de tragedia familiei Slujba. Dar nu sunt deloc surprins. Și pot să pariez că nu este un caz unic, ci destul de frecvent. (*Răsfoind niste hârtii.*) Să vă dau câteva cifre, pentru că toată lumea să înțeleagă ce se întâmplă în țara asta. Din totalul de 20 de milioane, doar 8 milioane de oameni câștigă un salariu. Vă vine să credeți?!

Președintele Putintelu: Domnu' Scofala, stați să vă dau și eu niste cifre și să vă spun și cum trebuie citite. Pe lângă cele 8 milioane de lucrători, mai puneti încă 1,2 milioane care își au propriile lor afaceri. Deci, din totalul populației, persoanele ocupate reprezintă aproape ...

Publicul: Jumătate!

Președintele Putintelu: 8 plus 1,2 înseamnă 9,2 milioane. (*Către domnul Scofala.*) Vă deranjează dacă zicem o jumătate? (*Către public.*) Vă mulțumesc.

Domnul Scofala: Mai puțin de jumătate?! Și mă rog, cealaltă jumătate ce face?

Președintele Putintelu: Ceilalți sunt fie prea tineri, fie pensionați, fie instituționalizați, fie preferă să nu muncească. Ei nu contează că forța de muncă; forța de muncă este formată din persoane de peste 16 ani care ori sunt angajate ori își caută de lucru. Și, credeți-mă, 50% populație ocupată este un procentaj normal pentru orice țară. (*Publicul aplaudă.*)

Moderatorul: Dar nu toți cei care formează forța de muncă și-au găsit de lucru. Altfel, n-am vorbi despre someri.

Familia Slujba: Asta cam așa e.

Domnul Scofala: La începutul mandatului dvs., domnule Președinte, erau 400.000 de someri. Acum sunt 800.000. Nu știu câtă încredere putem avea în cifrele astea, mie mi se par cam mici. Dar chiar și pe baza lor eu constat că somajul s-a dublat. Ce pot să înțeleagă oamenii când somajul se dublează? (*Publicul aplaudă.*)

Presedintele Putintelu: Pai atunci sa-i ajutam pe oameni sa înțeleaga ceea ce trebuie. Nici eu nu am mare încredere în statistici, mai ales când cifrele nu sunt corect corelate si interpretate. Asadar, haideti sa calculam rata somajului. Vreti sa ma ajutati, domnule Scofala?

Domnul Scofala (*ironic*): Sigur, de ce nu, domnule Presedinte.

Presedintele Putintelu (*catre public*): E o simpla chestiune de aritmetica. Sa calculam mai întâi forta de munca. Vom aduna populatia ocupata si somerii: 9,2 milioane plus 800.000 înseamna ... (*uitându-se la domnul Scofala*) ... înseamna ...

Publicul: 10 milioane.

Domnul Scofala (*catre public*): Exact. Va multumesc.

Presedintele Putintelu: Si acum sa calculam rata somajului, adica partea procentuala din forta de munca despre care stim ca nu are de lucru. Deci, cât reprezinta în procente 800.000 din 10 milioane? (*întorcându-se brusc catre domnul Scofala*). Domnule Scofala?

Domnul Scofala: La 10 milioane, un procent înseamna 100.000. Iar 800.000 înseamna ...

Publicul: 8 procente.

Domnul Scofala (*catre public*): Foarte bine, 8 procente. Deci rata somajului a crescut de la 4% la 8% în ultimii 4 ani. Asta nu este un mare eșec al administratiei dvs., domnule Presedinte?

Moderatorul: Asta nu înseamna recesiune?

Publicul: Recesiune? Criza?! Vaaaaai!

Doamna Slujba (*catre domnul Slujba*): Cum au reusit sa calculeze asa de repede?

Presedintele Putintelu: Nu sunt mândru ca rata somajului a urcat la 8%, dar situatia nu e chiar asa de rea.

Domnul Slujba (*uimit*): Nu-i chiar asa de rea?!

Presedintele Putintelu: Bine înțeles ca nu este. În primul rând, atunci când somajul era doar 4%, erau prea multi angajati în economie.

Doamna Slujba (*mânioasa*): Auzi tu, prea multi angajati!

Domnul Scofala: Eu nu stiu ce înțelegeti dvs. prin “prea multi angajati”. Este chiar asa de greu sa le dai oamenilor de lucru? Eu cred ca nu. Si aici nu-i vorba de “prea multi angajati”. E vorba ca forta de munca trebuie sa fie ocupata în totalitate. Si cred ca stiu si ce trebuie sa facem pentru asta. (*Publicul aplauda, familia Slujba ovationeaza.*)

Presedintele Putintelu: Nimeni nu poate sa asigure ocuparea deplina a fortei de munca, mereu si la nesfârșit. Oamenii își schimbă locurile de munca, își caută slujbe mai bine platite, multi lucrează în regim sezonier – de exemplu, în constructii. Unii se angajează pentru prima oară, alții se afla între slujbe. Acest gen de somaj se numește frictional si nu poate fi evitat. Ba chiar își are partile lui bune.

Domnul Scofala (*aratând către familia Slujba*): Dar oamenii acestia nu caută o slujbă mai bine plătită. Ei vor locuri de muncă și nimic mai mult.

Presedintele Putintelu: O să ajungem și la asta. Pe de altă parte, economia înșiși se schimbă, după cum și pietele se schimbă. Nevoile și gusturile consumatorilor se transformă, tehnologiile se îmbunătățesc, noi produse intra pe piață în timp ce produse vechi ies de pe piață, unele profesii sunt tot mai căutate, altele dispar, și din toate aceste motive, unii lucrători sunt angajați, iar alții trec în somaj. Nu poți opri lucrurile acestea să se întâmple, nimeni nu poate. Acest gen de somaj structural este și el, în bună măsură, inevitabil.

Domnul Scofala, familia Slujba: Și asta este inevitabil?

Presedintele Putintelu: Da, dacă ținem cont că fără asemenea schimbări, inclusiv în situația populației ocupate, economia nu poate progresa. În orice caz, nu prea ai cum să eviți somajul frictional și, în bună parte, nici pe cel structural. De aceea, când vorbim de ocuparea deplină a forței de muncă nu ne putem gândi la 100%, ci mai curând la 93-95%. Asadar, o rată naturală a somajului de 5% până la 7% trebuie să fie considerată acceptabilă și chiar de dorit.

Toti, mai puțin Presedintele Putintelu și moderatorul: Naturală? (*Crescendo.*) Acceptabilă? (*Publicul se ridică în picioare.*) De dorit?! (*Toti repetă acestea trei cuvinte din ce în ce mai tare, se creează un mic haos.*)

Presedintele Putintelu (*se ridică în picioare, desface bratele către cer și strigă*): Da, rată naturală a somajului este de dorit, pentru că dacă vom avea prea mulți angajați în economie, asta va genera inflație.

Moderatorul: Doamnelor și domnilor, vă rog ... (*Publicul ia loc, încă murmurând.*) Vă rog! Să stiti că avem o foarte frumoasă dezbateră în această seară, dar cred că e momentul să luăm o mică pauză și să vedem clipul electoral al domnului Scofala pe tema zilei: Somajul.

(*Primul grup de fete vine la marginea scenei cântând și dansând pe melodia "Ob-la-di, Ob-la-da": "Când somerii se-nmultesc/ Atunci guvernul/Creste cheltuielile./Si reducând taxele/Creste cererea/Si slujbe bune vom avea."*)

Moderatorul (*în timp ce aplauzele publicului se sting*): Ei, vad că v-a plăcut. (*Publicul ovationează.*) Dar să ne întoarcem la candidații noștri prezidențiali. Doamne Scofala, se pare că aveți o soluție pentru crearea de noi locuri de muncă.

Domnul Scofala: Bine înțeles că am, la asta mă pricep și asta o să fac dacă voi fi ales: voi pune banii să lucreze în folosul oamenilor. (*Către familia Slujba.*) Slujba mea va fi să vă gasesc vouă slujbe. (*Familia Slujba exulta.*) Mersi, mersi frumos. (*Către domnul Slujba.*) Doamne Slujba, vă aștept mâine dimineața la mine la birou cu un CV. O să încerc să gasesc ceva de lucru pentru dvs.

Publicul (*aplaudând*): Ooooh!

Moderatorul: Cred că a venit momentul să ascultăm povestea familiei Slujba. Doamne Slujba?

Domnul Slujba: Ei bine, eu lucram într-o veche fabrică de sticlărie. Produceam sticle pentru bauturi și alte chestii din astea. Dar fabrica s-a închis anul trecut. Lumea nu mai are nevoie de recipiente de sticlă, acum bauturile se pun în recipiente de plastic.

Moderatorul: Ce păcat. Doamna Slujba?

21L1

Doamna Slujba: Timp de 23 de ani am stat acasă și mi-am crescut copiii. Acum ei sunt mari, dar încă sunt la școală, iar sotul meu nu are de lucru de anul trecut. Și m-am gândit că a venit timpul să-mi caut și eu de lucru. Însă n-am nici o calificare și până acum n-am găsit nici o slujbă.

Moderatorul: Mi-e teama că va fi destul de greu să găsești ceva de lucru. Domnișoara Slujba?

Kiki Slujba: Având în vedere situația familiei mele, a trebuit să mă angajez, deși sunt studentă și am avut tot timpul o burză. Am lucrat ca agent de vânzări la un distribuitor de aparate electrocasnice, până acum două luni. Dar vânzarile au scăzut și firma a început să concedieze personalul. Iar primii trecuți în somaj au fost tinerii și femeile.

Moderatorul: Nu-ți pierde speranța. Și, în sfârșit, juniorul familiei, Gigi Slujba.

Gigi Slujba: Am numai 17 ani. Sunt elev de liceu și vreau să-mi ajut familia lucrând cu jumătate de normă undeva. Dar până acum nu am găsit nimic.

Domnul Scofală: Ei, domnule Președinte, vedeți? Iată unde am ajuns: sărăcie, nefericire, lipsa de speranță, discriminare și toate felurile de somaj care se pot imagina. Dar o să vă las dvs. plăcerea de a jongla cu conceptele astea.

Președintele Putintelu: Povestea familiei Slujba este tristă, dar acum măcar înțeleg ce li s-a întâmplat. Doamna Slujba și juniorul sunt într-o situație de somaj frictional. În plus, ei sunt foarte vulnerabili pentru că nu au o calificare. Când privește pe domnul Slujba, el este victima somajului structural și ar trebui să se gândească la o nouă profesie.

Moderatorul: Cum rămâne cu discriminările de care am auzit aici, domnule Președinte?

Președintele Putintelu: Nu știu dacă putem vorbi de discriminări în acest caz. Pot exista niște diferențe între oameni, iar primii care suferă sunt cei mai puțin calificați, experimentați și mai puțin pregătiți pentru noile tehnologii pe care piața le impune. De aceea, programele mele de limitare a somajului se adresează, în primul rând, acestor oameni.

Moderatorul: Să vedem atunci clipul electoral al candidatului Partidului Prosperității. (*Publicul se învioră.*)

(Al doilea grup de dansatoare vine către marginea scenei, cântând pe melodia "Oh! Darling": "E-du-ca-ti-e!/Si re-ca-li-fi-ca-re!/ Cu aceste arme/ Învingem orice discriminare/ Si somajul structural.")

Moderatorul: Suntem din nou în direct, pentru ultima parte a emisiunii noastre.

Publicul: Slava Domnului că se termină, dacă emisiunea mai dură o săptămână, pierdeam alegerile.

Moderatorul: Să ascultăm ultimele declarații ale celor doi preșidențiabili.

Domnul Scofală: As vrea să mă întorc puțin la cazul domnișoarei Kiki Slujba. Ea a spus foarte clar că și-a pierdut locul de muncă pentru că pe piață a scăzut cererea de produse electrocasnice. Ei bine, asta nu mai este nici somaj frictional, nici structural, ci un indiciu clar de recesiune economică.

Presedintele Putintelu: Nu pot nega că ne confruntăm cu o ușoară recesiune și că domnișoara Slujba ar putea fi victima unui asemenea gen de somaj ciclic. Dar și acesta este greu de evitat, pentru că orice economie ajunge, mai devreme sau mai târziu, să încetinească ritmul, pentru că apoi să se relanseze către punctul de maxim. Și este chiar mai dificil să controlezi mișcările ciclice ale economiei decât să lupți contra somajului structural. Asta și este motivul pentru care mă concentrez asupra schimbărilor de ordin structural, oferind oamenilor programe de recalificare în profesii noi.

Domnul Scofala: Cu tot respectul, domnule Presedinte, dar chestia asta nu o mai accept. Dacă nu suntem în stare să punem stavila recesiunii economice, atunci de ce mai candidăm în alegeri? Vă rog să mă credeți, sunt un om de afaceri de succes și rețeta mea este bună pentru întreaga economie: stimulez cererea, reduc impozitele, cresc investițiile și consumul.

Presedintele Putintelu: Desigur, asta este rețeta, dar există niște limite de care nu poți trece. Nu poți să învingi ciclul economic, nici rata naturală a somajului și nici orice altă lege economică.

Domnul Scofala (*se ridică în picioare, agitat*): Știți ce, să nu-mi spuneți iarăși că 5-7% din forța de muncă trebuie obligatoriu să șomeze. Asta n-o mai înghit. Și nici în statistici nu am încredere, cifrele sunt mincinoase: există o multitudine de someri care au renunțat să-și caute slujbe, lucratori cu jumătate de normă care sunt înregistrați cu normă întreaga etc. etc. Așa încât eu sunt convins că rata somajului este cu mult peste 8%, cât spun statisticile oficiale. Dar, înainte de orice, problema este că nici unul nu ar trebui să stea acasă în loc să meargă la serviciu și să câștige o pâine.

Presedintele Putintelu (*se ridică și el în picioare*): Bine, dar atunci recesiunea va lovi mai curând și mai grav!

Domnul Scofala: Dați-mi voie să vă spun eu ce-i cu recesiunea asta !...

(Din acest moment replicile se intersectează, iar publicul devine tot mai zgomotos. Candidații discută în contradictoriu în timp ce ies din scenă, însoțiți de moderator. Familia Slujba se îndreaptă timid și perfect aliniată către marginea scenei. Publicul face linște ca să -i asculte.)

Domnul Slujba (*către doamna Slujba*): Știi ce, Vetuto, cred că până la urmă am înțeles cum e cu somajul nostru: astia nu ne-au chemat la emisiune ca să ne dea vreo slujbă, ci pentru că vin alegerile.

(Publicul salută pe membrii familiei Slujba, îi ovationează, le trimite bezele. Grupurile de dansatoare intra în scenă și execută aceeași secvență ca la începutul scenei. Cortina.)

Fisa de lucru nr. 2**CALCULAREA RATEI SOMAJULUI**

Numele _____

Raspundeti la întrebarea de mai jos.

Care este rata somajului în situația următoare:

- ? forța de muncă = 15 milioane
- ? populația ocupată = 13 milioane
- ? elevii de peste 16 ani = 0,4 milioane
- ? persoane care nu sunt disponibile pentru muncă = 0,1 milioane

Fisa de lucru nr. 3

SOMAJUL – DEFINITII SI EXEMPLE

Numele _____

Completati tabelul de mai jos:

Conceptul	Definitia	Exemplu
Somaj		
Someri		
Forta de munca		
Rata somajului		
Ocuparea deplina a fortei de munca		
Somaj frictional		
Somaj structural		
Somaj ciclic		

Fisa de lucru nr. 4

TIPURI DE SOMAJ

Cititi cazurile prezentate mai jos. Ele exemplifica diferite tipuri de somaj, precum:

- somajul ciclic
- somajul structural
- somajul frictional

Identificati despre ce tip de somaj este vorba în fiecare caz în parte.

<i>CAZUL</i>	<i>TIPUL DE SOMAJ</i>
1. Lucratori agricoli necalificati care au fost concediati în lunile de primavara.	_____
2. Cadre militare active care au fost trecute în rezerva în cadrul unui program guvernamental de reducere a deficitului bugetar cu 225% în urmatorii trei ani.	_____
3. Dactilografa care vrea sa previna o posibila disponibilizare si s-a hotarât sa se recalifice pentru o ocupatie mai sigura si mai bine platita.	_____
4. Posesor al unei diplome MBA care în trei rânduri a trebuit sa refuze oferte pentru primasa slujba din cariera, din cauza salariului prea mic.	_____
5. Reparator de umbrele care nu mai gaseste clienti, într-o perioada de recesiune care dureaza de doi ani.	_____
6. Muncitor cu înalta calificare într-o fabrica de sapun care acopera 53% din piata, dar nu are export.	_____

Fisa de lucru nr. 4 bis**TIPURI DE SOMAJ (raspunsuri)**

Cititi cazurile prezentate mai jos. Ele exemplifica diferite tipuri de somaj, precum:

- somajul ciclic
- somajul structural
- somajul frictional

Identificati despre ce tip de somaj este vorba în fiecare caz în parte.

<i>CAZUL</i>	<i>TIPUL DE SOMAJ</i>
1. Lucratori agricoli necalificati care au fost concediati în lunile de primavara.	<i>(structural)</i>
2. Cadre militare active care au fost trecute în rezerva în cadrul unui program guvernamental de reducere a deficitului bugetar cu 225% în urmatorii trei ani.	<i>(ciclic)</i>
3. Dactilografa care vrea sa previna o posibila disponibilizare si s-a hotarât sa se recalifice pentru o ocupatie mai sigura si mai bine platita.	<i>(frictional)</i>
4. Posesor al unei diplome MBA care în trei rânduri a trebuit sa refuze oferte pentru primasa slujba din cariera, din cauza salariului prea mic.	<i>(frictional)</i>
5. Reparator de umbrele care nu mai gaseste clienti, într-o perioada de recesiune care dureaza de doi ani.	<i>(structural)</i>
6. Muncitor cu înalta calificare într-o fabrica de sapun care acopera 53% din piata, dar nu are export.	<i>(ciclic)</i>

Fisa de lucru nr. 5

UN ORAS SOMER

Pietroasa este un oras de marime medie, cu circa 130.000 de locuitori, amplasat într-o zona montana, binecunoscuta pentru zacamintele sale de carbune.

De peste 300 de ani, Pietroasa a cunoscut o crestere economica lenta, dar constanta, datorita activitatilor miniere. În tot acest rastimp, în Pietroasa nu s-au dezvoltat alte activitati industriale.

Oamenii din Pietroasa sunt de o factura speciala. Toti barbati lucreaza în minele de carbune aflate în jurul orasului, la fel cum au facut parintii si stramosii lor, dintotdeauna; nimeni n-a învatat aici vreodata o alta meserie. Ei sunt oameni duri, dintr-o bucata, si sunt mândri sa spuna oricui ca vocatia lor este aceea de a lupta cu moartea în fiecare zi.

Nevestele lor sunt casnice, îngrijesc de gospodarie si de numerosii lor copii si se roaga ca barbati lor sa se întoarca sanatosi de la lucru.

Carbunele nu este de cea mai buna calitate, zacamintele s-au cam epuizat, astfel ca de câteva decenii încoace activitatea miniera din zona Pietroasa a devenit o gaura neagra pentru finantele guvernului.

În urma cu doi ani, dupa alti doi de severa recesiune, în care s-a confruntat cu o perspectiva financiara dificila, guvernul a constatat ca este de doua-trei ori mai ieftin sa importe carbune decât sa-l extraga din zona Pietroasa.

Ca urmare, guvernul a hotarât sa elimine subventiile si sa reduca activitatea miniera din zona Pietroasa, ca si din alte zone aflate în situatii similare.

Protestele, grevele si incidentele violente s-au tinut lant de atunci încoace. Odata, peste 20.000 de mineri din Pietroasa au venit în Capitala pentru a-si impune cu forta revendicarile în fata guvernului; au putut fi opriti cu greu, dupa interventia fortelor de ordine.

Dupa aceste evenimente, guvernul a decis sa ia o decizie finala privind orasul Pietroasa. Potrivit unui raport guvernamental, statul înca aloca anual 90 milioane USD pentru subventionarea activitatii miniere din zona, iar suma tinde sa creasca mereu, din cauza tehnologiilor învechite.

Mentinerea actualei situatii ar însemna o subventie guvernamentala anuala pentru zona Pietroasa de circa 120 milioane USD si un pret al carbunelui de doua-trei ori mai mare decât daca produsul ar fi importat.

Guvernul are urmatoarele optiuni:

- A. **Acceptarea planului sindicatelor miniere.** Acesta prevede închiderea unui mic numar de exploatari (cu disponibilizarea a 5.000 de mineri) si un ajutor guvernamental de 360 milioane USD pentru re tehnologizare, pe un interval de 5 ani, la capatul caruia costurile de productie se vor reduce cu 50-75%.
- B. **Restrângerea drastica a activitatii miniere si initierea unor noi programe.** Aceasta înseamna închiderea a aproape jumătate din exploatari si concedierea a 25.000 de mineri, carora urmeaza sa li se plateasca în avans 12-18 salarii lunare, totalizând 120 milioane USD. Se spera ca o parte importanta a minerilor concediati sa foloseasca acesti bani pentru a-si porni propriile mici afaceri. Pe de alta parte, prin programe economice alternative de circa 60 milioane USD se pot dezvolta noi activitati industriale, creându-se 5-6.000 de noi locuri de munca în orasul Pietroasa.

Pe care dintre acestea doua alternative ati sfatui guvernul sa o aleaga? De ce?

Fisa de lucru nr. 6

ACTIVITATEA DE EVALUARE NR.1

Numele _____

Identificati enunturile adevarate si false:

	Adevarat	Fals
1. Daca populatia ocupata reprezinta 50% din populatia totala, atunci rata somajului este 50%.	☐	☐
2. Somerii sunt persoane care nu muncesc.	☐	☐
3. Somajul este generat de migratia ocupationala, de fluctuatiile sezoniere ale cererii, de modificarile care intervin în calificarea fortei de munca cerute pe piata sau de fluctuatiile ciclice ale activitatii economice.	☐	☐
4. În conditii de recesiune, oamenii își pierd locurile de munca deoarece volumul productiei de bunuri si servicii se reduce.	☐	☐

Fisa de lucru nr. 7

ACTIVITATEA DE EVALUARE NR. 2

Numele _____

Calculati rata somajului în situația următoare :

Populația totală a unei țări este de 30 milioane de persoane. Din aceasta, 40% sunt persoane inapte de muncă, 5% sunt elevi de peste 16 ani, pensionari și persoane instituționalizate, iar 0,5% sunt persoane care nu vor să muncească. Populația ocupată reprezintă 50% din populația totală.

Folia transparentă nr. 1

FORMULA RATEI SOMAJULUI

Numarul de someri

----- x 100

Forța de muncă

Exemplu:

0,8 milioane

----- x 100 = 8%

10 milioane

Folia transparentă nr. 2

POPULAȚIA TOTALĂ: 25 milioane

FORTA DE MUNCĂ: 15 milioane, din care:

- ? populația ocupată = 13 milioane
- ? someri = 1,5 milioane
- ? elevii de peste 16 ani = 0,4 milioane
- ? persoane care nu sunt disponibile pentru muncă = 0,1 milioane

RATA SOMAJULUI:

Numar someri 1,5 milioane
----- x 100 = ----- x 100 = 10%
Forta de munca 15 milioane

Folia transparentă nr. 3

TIPURI DE SOMAJ

? Somaj structural

? Somaj frictional

? Somaj ciclic

Fisa de lucru nr. 8

RAPORT ASUPRA VIITOAREI MELE PROFESII

La sfârșitul viitorului an școlar veți fi absolvenți de liceu. Este extrem de important pentru voi să decideți ce urmează să faceți în continuare.

Ați putea să urmați cursurile unui colegiu cu profil vocational, sau ale unei universități, sau să vă angajați la o firmă.

Cu cât mai curând veți lua o decizie, cu atât mai ușor va fi să vă pregătiți pentru a o pune în aplicare.

“Raportul asupra viitoarei mele profesii”, pe care urmează să-l alcațuiți, este mai curând un serviciu pe care vi-l faceți vouă înșivă decât o temă pentru acasă.

Iată ce aveți de făcut, pas cu pas:

1. Stabiliți ce profesie vreți să practicați după încheierea studiilor, inclusiv a celor universitare, dacă este cazul.
2. Faceți o listă cu două-trei ocupații (locuri de muncă) la care v-ați dădă acces profesia aleasă.
3. Căutați informații privind viitoarea profesie, precum și ocupațiile (locurile de muncă) posibile.
4. Încercați să faceți o analiză SWOT a profesiei și ocupațiilor pe care le vizati. Aceasta înseamnă că trebuie să stabiliți pentru fiecare: punctele tari (Strengths), slăbiciunile (Weaknesses), oportunitățile pe care vi le oferă (Opportunities) și pericolele la care vă expune (Threats).
5. Redactați un raport cu următoarea structură: (1) opțiuni, (2) motivații, (3) informații disponibile, (4) analiză SWOT, (5) comentarii, (6) concluzii.
6. Arătați acest raport părinților, prietenilor apropiați, unora dintre profesorii voștri sau altor persoane în a căror judecată aveți încredere. Apoi discutați cu ei și consemnați cele mai interesante și utile remarci și comentarii.
7. Revedeți raportul și dacă este nevoie adăugați sau corectati unele lucruri. Puneți-l deoparte pentru vreo două săptămâni. Apoi recitiți-l și decideți dacă este corect și satisfăcător din punctul vostru de vedere sau dacă este nevoie să-l refăceți.

Informații necesare pentru întocmirea raportului

1. Surse:

- Anunțuri publicitare referitoare la locurile de muncă pe care le vizati.
- Articole de presă care prezintă cariere în domeniul vizat sau în domenii conexe.
- Statistici (din rapoarte oficiale, reviste, anuare etc.).
- Discuții cu persoane care lucrează în domeniul vizat.

3. Tipuri de date:

- Fișe de post pentru locurile de muncă vizate.
- Structura competențelor și abilităților cerute la angajare.
- Venitul estimat.
- Statutul social pe care îl oferă.
- Cererea de piață pentru tipurile de ocupații vizate (de exemplu, puteți compara numărul de anunțuri publicitare pentru ocupațiile vizate cu cele care oferă slujbe pentru alte două-trei ocupații despre care se știe că sunt bine plătite și sigure).
- Investiții, cifre de afaceri și alți indicatori relevanți pentru domeniul vizat (prin comparație cu alte domenii, recunoscute ca având o dinamică sigură și constantă).
- Politici și programe guvernamentale consacrate domeniului vizat.
- Rata somajului pentru domeniul vizat (față de rata medie a somajului).
- Tipuri de somaj care ar putea afecta în viitor ocupațiile și profesiile din domeniul vizat.

Țimp de lucru

1. La capătul a doua săptămâni, veți prezenta un raport preliminar în care veți arăta:
 - ce informații ați reușit să obțineți;
 - comentarii preliminare legate de aceste informații;
 - dificultăți întâmpinate;
 - posibile soluții;
 - cum ar putea să vă ajute profesorii voștri sau alte persoane pentru definitivarea raportului.
2. După alte două săptămâni, veți prezenta raportul final.